

Nașterea Maicii Domnului.

† ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Mama și bunica salvează spiritualitatea neamului

„Îmi aduc iarăși aminte de credința ta neprefăcută, care, precum s-a sălășluit întâi în bunica, Loida, și în mama ta, Eunichi, tot așa sunt încredințat, că și întru tine” (II Timotei 1, 5).

Nașterea, creșterea și educarea unui copil este o binecuvântare a cerului și o bucurie a părinților. Troparul Nașterii Maicii Domnului zice: „Nașterea ta, de Dumnezeu Născătoare Fecioară, bucurie a vestit la toată lumea; că din tine a răsărit Soarele dreptății, Hristos Dumnezeuul nostru. Și, dezlegând blestemul, a dat binecuvântare; și stricând moartea, ne-a dăruit nouă viață veșnică”.

Sau o altă cântare a sărbătorii subliniază bucuria mare pe care o aduce acest praznic: „Aceasta este ziua Domnului, bucurați-vă popoare; că, iată, câmăra Luminii și cartea Cuvântului vieții din pântece a ieșit, și ceea ce s-a născut ușă către Răsărit așteaptă intrarea Preotului celui mare. Singura care aduce pe Hristos în lume, spre mântuirea sufletelor noastre”.

Știm cu toții cât de mare este rolul pe care mama și bunica îl au în formarea noastră duhovnicească. Oamenii de spiritualitate au subliniat acest lucru. De fapt, însăși Sfânta Scriptură ne descoperă acest adevăr. Ucenicul apropiat al Sfântului Apostol Pavel era Timotei. Iar Apostolul îi scrie acestuia: „Îmi aduc iarăși aminte de credința ta neprefăcută, care, precum s-a sălășluit întâi în bunica, Loida, și în mama ta, Eunichi, tot așa sunt încredințat, că și întru tine” (II Timotei 1, 5).

Paul Evdokimov a scris o carte celebră intitulată *Femeia și mântuirea lumii*¹. Maica Domnului, prin nașterea Mântuitorului, are un loc special în mântuirea lumii. Arhangelul Gavriil la Bunăvestire îi spune: „Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu. Și iată vei lua în pântece și vei naște fiu și vei chema numele Lui Iisus. Acesta va fi mare și Fiul Celui Preaînalt. Se va chema” (Luca 1, 30-32).

Pe bună dreptate din sufletul credincioșilor noștri au izvorât versurile: „Scară dacă mi era, / Domnul mi se pogora, / Tu ești scara cea de flori, / Cu un capăt peste nori. / Tu ești râul preafrumos, / Care ai tras pe Domnul jos”.

Dacă Mântuitorul lumii întregi a venit la noi prin Fecioara Maria, istoria apropiată ne arată rolul imens pe care-l are mama și bunica în salvarea spiritualității. Este vorba de perioada comunistă și nu numai, ci și de cea actuală, când mamele noastre au un rol deosebit.

În perioada comunistă, când se scosese religia din școală, pentru copiii lor și pentru bărbații lor, mamele și bunicele erau transmătoarele preocupărilor religioase. Ele veneau de la înaintași cu un bagaj sufletesc deosebit, pe care ni l-au transmis nouă. Așa am rezistat în perioada în care în mod oficial se ducea luptă împotriva credinței. Dar, și în vremurile de acum, dacă nu e vorba de un „materialism dialectic”, e vorba de un materialism practic.

În tot spațiul fost comunist mamele și bunicele au salvat spiritualitatea creștină și au transmis-o urmașilor. Acum se face religie în școală dar, fiind seama și de valul secularizării prezent în lume, nu știm dacă eficiența este cea pe care am dori-o.

Octavian Goga își aducea aminte cu nostalgie de momentul în care începea școala și pleca de acasă cu căruța: „Și parc-aud pocnet de bici / și glas stăruitor de slugă - / Răsare mama-n colțul șurii, / Așează-nct merindea-n gluță... / Înduioșată, mă sărută / Pe părul meu bălan, pe gură: / Zi Tatăl nostru seara, dragă, / Și să te porți la-nvățătură”².

Pedagogul J. H. Pestalozzi era conștient că preocupările religioase îi veneau de la mama. „Am crezut în mama mea; inima ei mi-a arătat pe Dumnezeu. Dumnezeu este Dumnezeul inimii mele, Dumnezeul inimii ei. Nu cunosc alt Dumnezeu”³.

Și pe plaiurile noastre transilvane surtem convingși că se întâmplă același lucru. Preocupările duhovnicești ale mamelor noastre, ale bunicilor noastre, nu pot fi neglijate. Un autor plin de credință și iubitor al părinților și al satului său a scris poezia „Casa părintească”⁴: „Mama-i de-acum bătrână și tata alb de tot / Și cumpăna fântâni-i o povară / Când bivoli-nsetați și oile se strâng / Să fie adăpate către seară / Dămineca măicuța în veșmânt cernit / Cu busuioc în mână și într-o năfrână / Duce din bruma cât avem de grâu / O prescură de jerfă la icoană”.

Am putea continua cu exemple legate de impactul pe care viața mamelor noastre îl au asupra copiilor. Vă voi da doar încă unul. Ion Creangă își aducea aminte de faptul că de la mama a moștenit toate valorile spirituale: „și-mi aduc bine aminte, căci brațele ei - m-au legănat când îi sugam țâța cea dulce și mă alintam la sânul ei, gângurind și uitându-mă în ochii ei cu drag! Și sânge din sângele ei și carne din carnea ei am înprimutat, și a vorbi de la dansa am învățat. Iar înțelepciunea de la Dumnezeu, când vine vremea de a pricepe omul ce-i bine și ce-i rău”⁵.

¹ Mineiul pe septembrie, E.I.B.M.B.O.R., București, 2003, p. 112.

² Ibidem, p. 131.

³ Paul Evdokimov, *Femeia și mântuirea lumii*, Editura Christiana, București, 1995.

⁴ Octavian Goga, *Poezii*, Editura Minerva, București, 1981, p. 15.

⁵ J. H. Pestalozzi, *Cum își învață Gertruda copiii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977, p. 133.

⁶ Ioan Alexandru, *Pământ transfigurat*, Editura Minerva, București, 1982, p. 165.

⁷ Ion Creangă, *Povești, Amintiri, Povestiri*, Editura Eminescu, București, 1980, p. 171.

DIN SUMAR:

- Un nou corp de clădire dedicat unui proiect filantropic-educational pentru elevi, inaugurat la Parohia „Sfânta Treime” din Cluj – Pr. MARIUS-CRISTIAN FOCSANU (p.2)
- În preajma lui Dumnezeu – † BENEDICT BISTRITANUL.....(p. 3)
- 77 de ani învățământ teologic. Colegiul Ortodox Mitropolitul Nicolae Colan – Lect. univ. dr. PR. LIVIU VIDICAN-MANCI.....(p. 3)
- Alegerea primului episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului. Procesul verbal al sinodului electoral. Restituirea la centenar (IV) – Cs III Dr. MIRCEA GHEORGHE ABRUDAN.....(pp. 4-5)
- Despre smerenia urbană – Dr. EUGEN-ADRIAN TRUȚA.....(p. 5)

Cultul tinereții

Prof. univ. dr. Mircea Gelu Buta

Nu se poate întreprinde nimic lăsând deoparte valorile în putere. Afirmatia se referă, cu siguranță, la tinerețea fizică, întrucât vârsta tânără dispune de o anumită capacitate executivă, dar și conceptualizantă, care devine tot mai rezonabilă pe măsura trecerii timpului. Mă refer aici la capacitatea omului tânăr de a percepe, de a recunoaște și de a respinge prompt zonele mortificate. E mare lucru ca în dispozitivul social, politic, economic să ai asemenea „detectoare” ale acelor zone care, epuizate deja semantic, consumă inutil energie economică, politică, socială etc.

Pe de altă parte, tinerii reprezintă categoria umană cea mai eficientă, datorită faptului că, având impresia eternității, au un potențial de jertfă uimitor cu care se pot zidi lucruri mărețe. Să nu uităm că Avram Iancu, avea 25 de ani atunci când, pe Muntele Găina, l-a înfruntat pe Împăratul Franz Joseph. Viitorul Prim-ministru al României, Alexandru Vaida Voievod nu împlinise încă 30 de ani când, în 1891, a elaborat împreună cu Aurel C. Popovici „Replîca” junimii academice române ca răspuns la „Memoriul” studenților maghiari de la universitățile din Budapesta și Cluj, prin care aceștia doreau hegemonia unei singure națiuni, cea maghiară.

Totul sau nimic era crezul tinerilor plecați pe frontul Marului Război, mulți dintre ei voluntari. Nu au lipsit marii scriitori, care ne-au lăsat nu doar pagini ale literaturii române, ci și pagini de istorie. Unii dintre ei au devenit eroi, alții au pierit, nemaiaipăcând să se întoarcă în fața colii de hârtie: au scris, doar cu sânger, pe câmpul celor mai tragice bătălii ale Primului Război Mondial.

În anul 1946, viitorul Arhiepiscop și Mitropolit Valeriu Anania, pe atunci student la Cluj, a condus greva medicinștilor în calitate de președinte al Centrului studențesc „Petru Maior”. În acele vremuri, peste împărțirile politice, viața academică a Clujului era dominată fără doar și poate de suflul românesc și naționalismului monarhic, în opoziție cu comunismul care începuse să se instaleze în posturile de conducere. Cu două zile înainte de 10 mai 1946, studențimea clujeană condusă de tânărul monah Anania, a fost cea care, scandând „Vom venii de Zece Mai! Pentru Regele Mihai...”, a încercat să facă un zid de apărare în jurul monarhiei pe care populația o considera garantul democrației.

În primăvara anului 1949, în casa soților Elisabeta și George Rizea din Nucșoara, membrii grupării „Haiducii Muscelului”, află sub conducerea lui George Arsenescu și a fraților Toma și Petre Arnăuțoiu, au decis să se opună puterii comuniste nou instalate și s-au refugiat în Munții Făgăraș de unde aveau să înceapă lupta pentru libertate. Povestea femeii, devenită deja un simbol al rezistenței anticomuniste, avea să rămână în istorie drept un exemplu de curaj și loialitate. „Miteaza din Nucșoara”, cum i s-a spus de-a lungul timpului, a îndurat 12 ani de temniță grea și torturile Securității pentru că a susținut activ luptătorii anticomuniști refugiați în Munții Făgăraș.

Să ne amintim de chipul luminos, fără umbre al regretatului actor Florian Pittiș. În tinerețe, acesta ne-a învățat să vedem și altceva dincolo de lungul nasului pe care ni-l arătau comuniștii. Un atlet împotriva dogmatismelor, împotriva prostului gust, un semănător de libertate. De dincolo de Veșnicie, vocea marelui actor continuă să ne îndemne: „Nu vă lăsați constrânși, de nimeni și de nimic. Nici de vremuri, nici de oameni. Eliberați-vă de toți și de toate, cu gândul că trebuie să trăiți pentru adevăr. Căci doar adevărul vă va face liberi. Și numai liberi veți putea atinge în viață fericirea”.

Mai important decât a gândi liber este a gândi drept și de-abia atunci câștigă libertatea, și de aceea omul este împresurat de propuneri de libertate, dinspre ideologii și religii. Toate promit libertatea, adică lucrul cel mai scump omului, călcăiul lui Ahile, al sufletului omenesc. Din aceeași pricină, Însuși Dumnezeu tratează cu indicibilă delicatețe această dispoziție a omului; niciodată nu-i încalcă libertatea, fiindcă știe bine că iubirea neliberă este catastrofală. Așadar, a iubi cu adevărat înseamnă a iubi liber. Prin urmare, nu poți fi liber în afara adevărului, dar nu poți fi liber nici prin adevărurile înjumătățite care ignoră, răstălmăcesc sau pur și simplu reprimă.

Dacă încerci să compari fiecare adevăr – politic, științific cu cel religios – îți dai seama că, deși pledoariile lor sunt uneori seducătoare, acestea intră în competiție cu adevărul Învierii lui Hristos. Aduceți-vă aminte de pledoaria Marelui Inchizitor în dialog cu Hristos. În „Frații Karamazov”, Hristos suportă în tăcere rechiziții pe care îl face Marele Inchizitor și care la prima vedere dă impresia că are dreptate cu totul. Pentru a te

convinge că argumentele Inchizitorului, care toate pledează pentru libertate, sunt totuși eronate, n-ai altceva de făcut decât să le încerci justetea părelnică, adică să experimentezi.

Tot ce faci din iubire liberă este creație spirituală, iar fidelitatea pe care ți-o cere Dumnezeu este chiar fidelitatea Lui, fidelitatea Îndrăgostitului de om! Dumnezeu are nevoie, în primul rând, de fervoarea ta creatoare. Și creația înseamnă iubire, ca și procreația.

În decembrie 1989, mie de tineri au ieșit în stradă pentru a-și revendica dreptul la o nouă viață. Mulți dintre ei nu împliniseră încă 18 ani. Visau o Românie liberă, acest cuvânt sfânt care le invadea sufletul. Întrebat dacă au fost mucenici tinerii din decembrie, Părintele Dumitru Stăniloae, a dat un răspuns sugerativ: „Aș compara pe tinerii revoluției cu pruncul ucis de Irod. De un Irod modern, mult mai crud, care nu putea tolera pe Hristos. Pruncii ucisi de Irod, nu erau conștienți de jertfa lor, în vreme ce morții din decembrie știau că merg la moarte. Sacrificiul lor trebuie canonizat, și ar trebui să capete o semnificație mondial-cres tină. Să-i pomenească toate Bisericele Ortodoxe (...) Martirii noștri ar putea fi pruncușii fie pe 22 decembrie, fie pe 20, odată cu pruncii ucisi de Irod”.

Tinerii nu se gândesc, în prealabil, egoist la consecințele unei acțiuni pe care o inițiază, fapt pentru care sunt și ușor de exploatați! În România, acest potențial a fost batjocorit. El a funcționat când a trebuit, fiind la originea uriașelor și insolitelor jertfe care ne-au răscălit istoria, după care impostorii s-au reperșit să pună mâna pe putere și să se scotoască cu adversarii.

O vreme, tinerii au asistat de la peluză la această peribilă reglare de conturi, după care, văzând că întreaga politică a țării ascultă de legea talionului, s-au depolizată brusă, au încercat să se implice în afaceri, au văzut că și aici totul este blocat de corupție, birocratie și fiscalitate delirantă, iar atunci când au înțeles acest lucru și-au luat frumos tălpășița care încotro. Aceasta înseamnă însă o uriașă diminuare a condiției fizice a României. E ca și cum ar fugi tinerețea dintr-un om. Cei care au rămas, au un potențial profesional inhibat, fiind condamnați la stagnare, rutină și subdezvoltare, cu speranța grav diminuată că în instituția în care lucrează, v-a conta cu adevărat evaluarea și promovarea profesională meritore. Și atunci ne întrebăm: De ce? Nu e nevoie de ei? De ce nu există loc pentru ei?

Închei amintind din nou că dintre toate adevărurile, numai unul te eliberează cu adevărat: „cel al lui Hristos”. Care, primul în lume, spune: „Adevărul vă va face liberi!”. În rest nu uitați că-n curtea școlii, sub nuc, seara se strâng tinerii pletoși și cântă la chitară...

Un dosar de cenzor

Dr. Silviu-Constantin Nedelcu

erectând în continuare subiectul cenzurii presei ortodoxe în timpul regimului comunist¹, după susținerea tezei mele doctorat (2018), am făcut un drum până la sediul central al Arhivelor Naționale ale României, în luna martie a.c., unde am identificat în fondul C.C. al U.T.C. – Cadre, dosarul nr. M - 459 (filele 1 - 9), dosarul unui cenzor de la Departamentul Cultelor: Ecaterina Durosov Macheev.

Deși încercasem cu câteva luni înainte, și puțin după aceea, de-a lua legătură cu familia sa, pentru a afla mai multe informații „direct de la sursă”, demersurile mele au eșuat.

Reîntorcându-mă la dosarul identificat, am descoperit un fel de CV al cenzorului Ecaterina Durosov Macheev, ce se întinde pe 9 file, din care se poate contura un profil al și ne poate ajuta să înțelegem mai bine persoana în cauză.

Acest „dosar de cadre” de la C.C. al U.T.C. – Cadre conține, în ordinea filelor, următoarele documente: 1) o *Caracterizare* a tatălui, fără titlu, datată în 21.IX.1962 (f. 1); 2) o *Autobiografie*, datată în 20.IX.1962 (f. 2 - 7); 3) *Fișa personală de evidență a cadrelor*, din 19.IX.1962 (f. 8 - 9).

Pe dosarul personal al acesteia apare scris cu cearneală albastră: *Durosov Macheev (Durosov) Ecaterina. Știința tineretului*.

¹ Trebuie să mărturisesc faptul că acest subiect, grație imboldului provenit din partea d-lui Prof. univ. dr. Marian Petcu de la Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, din cadrul Universității din București, m-a cuprins ca un microb, din domnia de-a scoate adevărul la lumină. Adică, pe această cale, mulțumirile mele și îi sunt recunoscător d-lui Profesor Marian Petcu pentru susținerea necondiționată și ajutorul oferit „cu timp și fără timp” în vederea studiului acestui vast subiect, al cenzurii din timpul regimului comunist.

² Căutând pe internet am găsit un număr de telefon fix al unei persoane cu numele Ecaterina Durosov Macheev (căsătorită Burlo), care avea adresa undeva în cartierul Dnumul Taberei din București. Am telefonat și, după ce m-am recomandat, mi-a răspuns o voce de bărbat, despre care am aflat că era soțul dumneaei, însă aceasta murise în 2017. Fără, din motive lesne de înțeles, dânsul nu a avut niciun fel de deschidere să-mi povestească despre activitatea de cenzor la Departamentul Cultelor a soției sale, deși 1-am spus că înfuriat mele sunt sincere și făcute exclusiv în scop științific, și anume: pentru aflarea adevărului cuprivate la cenzura cărților și revistelor ortodoxe de către Departamentul Cultelor.

În primul document, *Caracterizarea* tatălui ei, din 21.IX.1962, prezintă locurile de muncă unde a lucrat acesta: „din anul 1919, după demobilizare, până în anul 1957, când a fost pensionat, tatăl meu Macheev Durosov Ion, de profesie mecanic auto, a lucrat la următoarele instituții: din anul 1919 până în anul 1927 la Ateliul de Reparații Auto din Chișinău, iar din 1927 până în 1929 la Societatea Auto-Transport din Cernăuți. Apoi din 1929 până în 1942 a lucrat ca șofer la pictorul Paul Verma [...] din 1942 până în 1944 a lucrat la Societatea Solagra; iar din 1944 până în 1946 la Serviciul Poștei Sovietice [...] în anul 1946 a intrat la Sovromlennu, la Direcția Generală, unde a lucrat până în anul 1954 când în urma desființării societății, a fost transferat la Ministerul Industriei Lemnului [...] în acest servici (sic!) a lucrat până la pensionare, în anul 1957”.

Aceasta seamănă în partea dreaptă: Macheev Durosov E.³

Al doilea document, și cel mai interesant în opinia noastră, reprezintă biografia sa ori acest scurt CV, de unde am putut afla informații deosebit de interesante cu privire la studiile sale și locul de muncă.

Astfel, începe numele, Macheev Durosov Ecaterina, și cu data și locul nașterii, respectiv „24 mai 1936, în com. Herța, jud. Dorohoi, azi această comună face parte din regiunea Cernăuți a U.R.S.S.”⁴, spune apoi că nu lucrează niciăieri.

După ce vorbește despre locurile de muncă ale tatăl ei, Ion Macheev Durosov, apoi despre cele ale mamei, Eugenia Macheev. Vorbește despre frațele ei, Mihai Macheev, și despre soția acestuia, Ioana Macheev, ambii ingineri de profesie⁵.

Este menționat Ion Sucevanu⁶, un unchi din partea mamei, acesta fiind mecanic auto, și frațele său Constantin Sucevanu⁶, croitor de profesie.

Descrierea sa propriu zisă începe de la fila 4, unde spune că, în vârstă de 4 ani (1940) s-a stabilit în București împreună cu familia, la începerea războiului anti-sovietic⁷. Școala primară a absolvit-o în 1951, când a intrat la Liceul „Gh. Lazăr”, pe care l-a absolvit în 1954⁸. Tot în anul 1954 a intrat la Facultatea de Filozofie, secția Ziaristică, pe care a absolvit-o în 1959⁹.

Primum său loc de muncă a fost la Biblioteca Academiei R.P.R., unde s-a angajat în septembrie 1960, „serviciul Depozite Exteriore cu funcția de bibliotecar-ajutor”¹⁰. La 1 ianuarie 1962 a plecat de la Biblioteca Academiei și s-a angajat ca secretară tehnică la Casa de Cultură a Tineretului din Raionul 16 februarie 1962¹¹, până la data de 1 iunie 1962¹².

Apoi a lucrat în perioada 22 iunie - 15 septembrie 1962, în calitate de interpret pe lângă delegația străină, la C.C.S. Secția Internațională¹³.

La fila 6 vorbește despre activitatea sa politică, fiind membră a Uniunii Tineretului Muncitoresc la 30 mai 1951, când avea 14 ani¹⁴, fiind apoi și agitatoare și membră în comitetul U.T.M. pe dasă, apoi în facultate pe lângă Biroul Organizației de Bază al P.M.R.

Documentul se încheie cu declarația că starea sănătății sale este bună și că nu este cunoscută sub alte nume¹⁵. Documentul este semnat la fel ca primul, în data de 20.IX.1962¹⁶.

De menționat faptul că atât în primul document cât și în cel de-al doilea sunt menționate persoane de legătură, de contact care o cunosc pe aceasta și pot oferi alte informații. Totodată sunt menționate, pe lângă funcția și locul de muncă, și adresele unde locuiau aceia¹⁷.

În ultimul document menționat, *Fișa personală de evidență a cadrelor*, din 19.IX.1962, sunt redate într-un tabel informațiile prezentate în autobiografia sa¹⁸. De reținut două informații care nu apar în autobiografia sa, și anume: 1) adresa unde a locuit, respectiv în Str. Berzel nr. 81, Raionul 16 Februarie¹⁹; 2) starea civilă la data de 19.IX.1962: necăsătorită²⁰.

La începutul anilor '70, când avea aproximativ 35 de ani, o întâlnim pe aceasta la Departamentul Cultelor unde lucra în calitate de „lector” (a se citi cenzor) pentru reviste religioase. Se va căsători la scurt timp și își va schimba numele din *Durosov Macheev* în *Burlo*.

În ceea ce privește cenzura revistelor ortodoxe, aceasta s-a ocupat de partea externă publicată în paginile lor, după cum apare menționat în rapoartele sale²¹.

³ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M - 459, f. 1

⁴ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M - 459, f. 1

⁵ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M - 459, f. 1

⁶ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M - 459, f. 3

⁷ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M - 459, f. 3

⁸ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M - 459, f. 3

⁹ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M - 459, f. 4

¹⁰ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M - 459, f. 4

¹¹ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M - 459, f. 4

¹² ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M - 459, f. 4

¹³ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M - 459, f. 5

¹⁴ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M - 459, f. 5

¹⁵ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M - 459, f. 5

¹⁶ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M - 459, f. 9

¹⁷ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M - 459, f. 9

¹⁸ ANIC, fond CC al UTC – Cadre, dosarul nr. M - 459, f. 9

¹⁹ ANIC, București, fond Ministerul Cultelor și Artelor, dosarul nr.